

שמעוה לאמתא דבי רבי, דקאמרה לחו לרבנן דהוי עיילי פסקי פסקי לבי רבי, שהיו נכנסים מעט – ופוסקין, ונכנסין עוד מעט – ופוסקין: עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין?!

והיינו נמי פירושא ד"סירוגין" דמתניתין. שקורא מעט – ופוסק, וקורא שוב מעט – ופוסק.

לא הו ידעי רבנן מאי "חלוגלות" [שנשנו בכמה מקומות, כגון: "כל שבעת הימים לא היה אוכל השום והחלוגלות". יומא י"ח ע"א].

שמעוה לאמתא דבי רבי, דאמרה ליה להווא גברא דהוה קא מברר פרפחיני [מין ירק]: עד מתי אתה מפזר חלוגלותך.

לא הו ידעי רבנן מאי פירושא דהאי קרא: "קנה חכמה וגו' סלסלה ותרוממך".

שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה להווא גברא דהוה מהפך במזוייה, אמרה ליה: עד מתי אתה מסלסל בשערך. ולמדו מכך שסלסול – לשון חיפוש והיפוך הוא⁴⁷.

לא הו ידעי רבנן מאי פירושא דהאי קרא: "השלך על ח' יהבך".

אמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה אזילנא בהדי ההוא טייעא [ישמעאל], וקא דרינא טונא [והייתי נושא משא]. ואמר לי ההוא טייעא: שקול יהביך – ושדי אנמלאי. למדנו ש"יהבך" לשון משא הוא⁴⁸.

לא הו ידעי רבנן מאי פירושא דהאי קרא: "וטאטאיה במטאטא השמר".

שמעוה לאמתא דבי רבי, דהוות אמרה לחברתה: שקולי טאטיתא, וטאטי ביתא.

"סירוגין", אלא שנסתפקו אם הכוונה שמפסיק זמן הרבה, או שפוסק מעט מעט. וזה למדו מאמתא דבי רבי, שסירוגין הוא שפוסק מעט מעט.

47. כתב רש"י במשלי בפירושא דהך קרא ד"סלסלה ותרוממך": "חפשה! היה חוזר עליה לדקדק בה. כמו "כבוצר על סלסלות", [דהיינו] החוזר והולך בכרם, ומשיב ידו לבקש את העוללות. ובלשון חכמים: מסלסל בשערו". [וברלב"ג שם כתב, דהוא מלשון מסלול. כלומר, דרוך וסלול תמיד במסלול התורה].

ורש"י בראש השנה [כ"ו ע"ב, ד"ה סלסלה] כתב: "חפוש והפך במטמונים של תורה".

48. פירש באהל יעקב, שרבנן נסתפקו בגדר

מידת הבטחון, האם צריך לעשות השתדלות – או לא. עד שבא רבב"ח ואמר שההשתדלות אך למותר, דזמנא חדא הוה אזילנא וכו', אמר לי שקול יהביך ושדי אנמלאי. כלומר, אנכי לא שאלתי ממנו מאומה, ולא הייתי עוסק בהשתדלות. אלא הוא בעצמו אמר לי שקול וכו'.

אמנם האמרי אמת מפרש, שלמדו חז"ל ממעשה דהווא טייעא, שצריך האדם לעשות עכ"פ מעשה, ולא לסמוך עצמו לגמרי על בטחונו. כי גם הטייעא לא לקח ממנו את משאו, אלא אמר לו: "שקול יהביך", דהיינו, שאתה בעצמך תעשה מעשה. ומזה נלמד, שאעפ"י שהקב"ה הוא המכלכל את האדם, מ"מ צריך האדם לעשות מעשה.